

PATVIRTINTA
UAB "VITLAIMA" direktoriaus
2022 m. rugsėjo 1 d.

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS BENDROJI INSTRUKCIJA

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos bendroji instrukcija (toliau – **Instrukcija**) nustato UAB “VITLAIMA” (toliau – **Bendrovė**) Darbuotojų saugos taisykles ir instruktažą sukurti daugiau darbo aplinkai ir yra taikomas visiems Bendrovės darbuotojams.
2. Politikos tikslas ir paskirtis – apsaugoti darbuotojus užtikrinant saugią darbo aplinką, laikantis teisės aktų reikalavimų, sumažinant nelaimingų atsitikimų ir traumų riziką, skatinant bendrą gerovę ir produktyvumą.
3. Kiekvienas darbuotojas privalo vykdyti įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų ir Lietuvos Respublikoje galiojančių norminių teisės aktų reikalavimus, su kuriais jie supažindinti ir, jeigu reikia, apmokyti. Darbuotojas privalo rūpintis savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata, remiantis savo žiniomis ir vadovaujantis tiesioginio vadovo duotais nurodymais.
4. Darbuotojas turi žinoti įmonėje, darbo vietose (objektuose) esančius saugos ir sveikatos apsaugos ženklus bei vykdyti tai, ką tie ženklai nurodo:

Simbolis	Reikšmė	Simbolis	Reikšmė
ĮSPĖJAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis įspėjamasis ženklas		Įspėjimas. Elektros srovės poveikis
	Įspėjimas. Judančios mašinos dalys		Įspėjimas. Triukšminga zona
	Įspėjimas. Iš viršaus krentantys daiktai, medžiagos		Įspėjimas. Pavojus nukirsti pirštus
	Įspėjimas. Kliūtys		Įspėjimas. Galima susižeisti galvą
	Įspėjimas. Gali kristi skiedros		Įspėjimas. Pavojus prisispauti
	Įspėjimas. Įmonės vidaus transporto priemonės		Įspėjimas. Pakeltas krovinys

Simbolis	Reikšmė	Simbolis	Reikšmė
ĮSPĖJAMIEJI ŽENKLAI			
	Įspėjimas. Slidus paviršius, grindys		Įspėjimas. Kritimas (nukritimas). Status kraštas
	Įspėjimas. Pavojus įkristi, anga grindyse, duobė		Įspėjimas. Nukritimas nuo laiptų
	Įspėjimas. Kenksminga arba dirginanti medžiaga		Įspėjimas. Degi medžiaga
	Įspėjimas. Automatiniai vartai		Stebima vaizdo kameromis
	Įspėjimas. Sprogi aplinka		Įspėjimas. Šarmai ir rūgštys
ĮPAREIGOJAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis privalomasis veiksmas		Skaityti gamintojo pateiktą įrenginio eksploatavimo instrukciją, aprašymą
	Būtina vilkėti apsauginius drabužius		Būtina mėvėti apsaugines pirštines
	Būtina dėvėti kepuraitę		Būtina avėti apsauginius batus
	Būtina naudoti apsauginius akinius		Būtina naudoti klausos apsaugos priemones
	Būtina plauti rankas		Būtinai apsauginis uždengimas
	Būtina naudoti kvėpavimo takų apsaugos priemones		Šiukšles mesti į šiukšliadėžę
	Būtina dėvėti signalinę liemenę		Būtina užsisegti saugos diržus

Simbolis	Reikšmė	Simbolis	Reikšmė
DRAUDŽIAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis draudžiamasis ženklas		Eiti pašaliniam asmeniui draudžiama
	Draudžiama naudoti ugnį, atvirą šviesos šaltinį		Draudžiama rūkyti
	Draudžiama liesti		Draudžiama pilti
	Draudžiama tepti ir remontuoti įrenginį		Draudžiama atlikti valymo ir kitus darbus neištraukus maitinimo jungties iš lizdo
	Draudžiama važiuoti su palečių vežimėliu		Draudžiama kalbėti su vairuotoju
	Draudžiama važiuoti		Draudžiama būti po pakeltu krovinium
	Draudžiama lipti ant krautuvo šakių		Draudžiama gabenti žmones
INFORMACINIAI ŽENKLAI			
	Rūkymo vieta		Tarnybinės patalpos
	Susirinkimo vieta		Objektą stebi vaizdo kameros
	Pirmoji pagalba		Skubios pagalbos telefonas
	Evukacinis išėjimas tiesiai		Avarinis išėjimas
	Evukacinis išėjimas į kairę		Evukacinis išėjimas į dešinę

	Gaisro aliarmo skelbimo vieta		Gaisro avarinis telefonas
	Gesintuvas		Gaisrinės žarnos ritinys
	Gaisrinis hidrantas		Gaisrinės kopėčios

ĮSPĖJAMASIS ŽENKLAS - ŽENKLAS AR UŽRAŠAS, KURIS ĮSPĖJA APIE GALIMĄ PAVOJŲ AR RIZIKĄ, NAUDOJANT CHEMINES MEDŽIAGAS

Simbolis	Reikšmė	Priedas
	Ūmus toksiškumas	Pavojus
	Pasižymi mutageniniu, toksiniu ir jautrinančiu poveikiu	Pavojus/atsargiai
	Pasižymi dirginančiu, jautrinančiu ir toksiniu poveikiu	Pavojus/dėmesio
	Turi slėgio veikiamų dujų	Pavojus/dėmesio
	Korozinės medžiagos	Pavojus
	Sprogios medžiagos	Pavojus/atsargiai
	Degios medžiagos	Pavojus/atsargiai
	Oksiduojančios medžiagos	Pavojus
	Keliančios pavojų aplinkai medžiagos	Atsargiai

Privalomi sveikatos patikrinimai!

- Darbuotojai, dirbantys profesinės rizikos veiksmų aplinkoje, privalo pasitikrinti sveikatą pagal įmonėje patvirtintą darbuotojų sveikatos tikrinimų grafiką (vengimas tikrintis gali būti atleidimo iš darbo priežastimi).

6. Darbuotojas, pajutęs neigiamą darbo ar darbo aplinkos poveikį sveikatai arba tiesioginiam vadovui pareikalavus, privalo pasitikrinti sveikatą anksčiau negu nustatyta privalomo sveikatos tikrinimo grafike.
7. Darbuotojas privalo žinoti, kur yra pirmosios pagalbos rinkiniai ir kaip suteikti pirmąją pagalbą susimušus, patempus raiščius, išnirus sąnariams, lūžus galūnių kaulams, susižeidus, kraujuojant, patekus krislui į akį, ištikus šilumos ar saulės smūgiui, apsinuodijus dujomis, nukentėjus nuo elektros srovės ir kt. atvejais.

II. SKYRIUS

RIZIKOS VEIKSNIAI DARBO APLINKOJE

1. Pavojingi veiksniai — tai darbuotojo darbo aplinkoje esantys rizikos veiksniai, dėl kurių darbuotojas gali patirti ūmius sveikatos sutrikimus ar mirti.
2. Kenksmingi veiksniai — tai rizikos veiksniai darbo aplinkoje, kurie, veikdami darbuotojo organizmą, gali sukelti profesinę ligą ir kurių poveikis gali būti pavojingas gyvybei.
3. Galimi pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis	Pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių.
 Įrenginių ir įrankių eksploatavimo reikalavimą nesilaikymas	Galimos traumos	Vizualiai tikrinti įrankių ir įrenginių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais ir įrenginiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikytis jų eksploatavimo reikalavimų.
 Besisukančios ar kitaip judančios neuždengtos įrenginio dalys	Galimos traumos	Neliesiti rankomis besisukančių ar kitaip judančių dirbančio įrenginio dalių, kurių negalima uždengti apsaugomis, skydais. Nedėvėti darbo rūbų palaidais skvernais, atsegtomis rankovėmis, nenešioti raiščių, grandinėlių.
 Įrenginio ir kabinimo įrangos eksploatavimo taisyklių nesilaikymas	Galimos traumos	Nuolat tikrinti įrenginio ir stropų, kablių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkinga kėlimo įrenginio ir kabinimo įranga, naudoti pagal paskirtį ir prisilaikant jo eksploatavimo taisyklių reikalavimų. Kabinimui naudoti tik tvarkingą kabinimo įrangą. Nestovėti po keliamu kroviniu. Krovinius kabinti pagal tipines stropavimo schemas. Nepalikti kabančių krovinių pertraukų metu.

 Paslydimas, suklupimas, pargriuvimas	Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai	Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios. Dėvėti avalynę, pritaikytą prie darbuotojo darbo aplinkos. Kai grindys šlapios, slidžios, būtina naudoti išpėjamąjį ženklą „ Atsargiai slidu “ bei nurodyti alternatyvius praėjimus. Išsiliejus skysčiams nedelsiant juos išvalyti, naudojant tinkamą valymo metodą.
 Triukšmas	Neigiamas poveikis klausos organams, visam organizmui	Bendras triukšmo lygis darbo vietoje neturi viršyti 80 dBA. Jei šis lygis viršytas, esant galimybei pasitraukti iš triukšmingos zonos, išjungti triukšmo šaltinį. Jei to atlikti neįmanoma, būtina dėvėti apsaugines ausines, ausų kištukus (antifonus).
Vibracija	Neigiamas poveikis visam organizmui, nuovargis	Jei negalima pašalinti vibracijos šaltinio ar jos sumažinti, darbo metu daryti pertraukas.
Dulkės (organinės ir neorganinės kilmės), garai, aerozoliai	Neigiamas poveikis organizmui, galimos alerginės ir profesinės ligos	Jeigu dulkių kiekis, oro užterštumas viršija leistiną normą jo sumažinti negalima, reikia dėvėti tinkamai priderintą respiratorių.
Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 Gaisro ar sprogimo galimybė	Galimos traumos, nudegimai	Nelaikyti darbo vietoje tepalų ir kitų degių bei sprogių medžiagų, tepaluotų skudurų.
 Krentantys daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, būtina papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus.
 Kritimas nuo laiptų	Kritimo, išnirimo rizika, galimos traumos, įvairūs sužeidimai	Būti atsargiems lipant laiptais ar nulipant nuo jų. Kritimų nuo laiptų padeda išvengti turėklai, pakopų padengimas slydimui atsparia danga, geras matomumas ir tinkamas pažymėjimas bei pakankamas apšvietimas.
 Kritimas iš aukščio	Galimi ivairūs sužeidimai	Palipimui naudoti tik stabilias, tvarkingas paauskštinimo priemones. Draudžiama nušukti nuo paauskštinimo priemonių.
Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai	Nekelti vienam daiktų, krovinių, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo

		krovinio masė kartu dirbant kitą darbą ne daugiau kaip: vyrams - iki 25 kg; moterims - iki 16 kg. Jeigu svoris yra didesnis, kelti dviese ar pasinaudoti kėlimo transportavimo mechanizmais.
 Drožlės, skiedros	Galimas akių, rankų pažeidimas	Drožles valyti tik su šepėčiu. Rankomis ir skudurais valyti draudžiama. Gręžiant, pjaunant užsidėti apsauginius akinius ar skydelį.
 Cheminės medžiagos (plovimo, valymo priemonės)	Galimi apsinuodijimai	Vadovautis saugos duomeną lapuose nurodytais reikalavimais bei naudoti nurodytas asmenines apsaugos priemones.
 Darbo vietos ir praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais	Galimi įvairūs sužeidimai	Palaikyti tvarką darbo vietose, neužgriozdinti daiktais, priemonėmis. Kur galima, siekiant išvengti užkliuvimo, kliūtis reikia pašalinti. Jei kliūtis pašalinti neįmanoma, reikia naudoti tinkamus barjerus ir/arba įspėjamuosius ženklus.
Psichologinė įtampa, stresas	Galimi susirgimai, ūminės arba lėtinės ligos	Stengtis išvengti stresinių situacijų. Konfliktus spręsti taikiai.
Darbas mechanizmų ir transporto judėjimo zonose	Galimos avarijos ir traumos	Saugotis judančio transporto, vaikščioti tik numatytais takais ir praėjimais.
 Įkaitę paviršiai, karštos įrenginių, mechanizmų dalys	Galimi įvairūs terminiai sužeidimai	Nesiliesti ir plikomis rankomis neliesiti įkaitusių paviršių kurių negalima uždenkti apsaugomis.

4. Pavojingi ir kenksmingi veiksniai, veikiantys darbuotojus konkrečiose darbo vietose, išvardyti saugos ir sveikatos instrukcijose profesijoms ir darbams atlikti.

III. SKYRIUS ASMENINĖS APSAUGOS PRIEMONĖS

1. Darbdavys, įvertinęs kenksmingus ir pavojingus fizikinius, cheminius, biologinius ir kitokius veiksnius, privalo nemokamai darbuotojus aprūpinti asmeninėmis apsaugos priemonėmis.
2. Darbui reikalingos asmeninės apsaugos priemonės nurodomos profesijos, įrenginių naudojimo ar darbų atlikimo saugos ir sveikatos instrukcijose.
3. Darbuotojas privalo darbo metu naudotis įmonės suteiktomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Asmenines apsaugos priemones reikia rūpestingai prižiūrėti, naudoti pagal paskirtį, laiku pranešti tiesioginiam vadovui apie jų susidėvėjimą, užterštumą, netinkamumą naudoti.
4. Asmeninės apsauginės priemonės turi būti chemiškai valomos, skalbiamos, taisomos, nukenksminamos pagal įmonės gamintojos instrukcijoje nurodytas rekomendacijas.

5. Asmeninė apsaugos priemonė turi būti keičiama, jeigu ji susidėvi. Darbdavys privalo išduoti nemokamai analogišką asmeninę apsaugos priemonę vietoj pirma nustatyto laiko susidėvėjusios, sugedusios ar dingusios asmeninės apsaugos priemonės.

IV. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI ĮMONĖJE IR DARBO VIETOJE

1. Darbuotojas privalo laikytis Įmonės darbo tvarkos taisyklių reikalavimų, darbo grafike nustatyto darbo ir poilsio režimo.
2. Prieš darbo pradžią ir darbą eigoje darbo vietoje turi būti nustatytos (nustatomos) pavojingos zonos, kuriose nuolat veikia arba gali veikti (atsirasti) rizikos veiksniai. Jos turi būti aptvertos apsauginiais, signaliniais aptvarais ir paženklintos saugos ir sveikatos apsaugos ženklais arba kitaip aiškiai pažymėtos, kad kliudytų darbuotojams, neturintiems teisės patekti į tokias zonas.
3. Darbų vykdymui pavojingose zonose, kuriose nuolat veikia ar gali veikti (atsirasti) rizikos veiksniai, nepriklausantys nuo atliekamų darbų pobūdžio, turi būti išduota paskyra – leidimas.
4. Paskyrą – leidimą darbų vadovui išduoda darbdavio paskirtas asmuo. Jis privalo kontroliuoti, kad būtų įgyvendintos paskyroje – leidime nurodytos darbuotojo saugos ir sveikatos priemonės.
5. Paskyra – leidimas išduodama darbų vykdymo laikotarpiui. Kai darbų vykdymo metu atsiranda paskyroje – leidime nenumatyti pavojingi ar kenksmingi veiksniai, darbus būtina nutraukti. Atnaujinti darbus galima tik gavus naują paskyrą – leidimą ir įgyvendinus joje numatytas priemones darbuotojo saugai ir sveikatai užtikrinti.
6. Būtinai darbai medžiagas, gaminius, instrumentus, įrangą darbo vietose išdėstyti tvarkingai, kad išvengtų jų kritimo, griuvimo, virtimo.
7. Krovos darbai rankomis – tai veiksmai, kai vienas ar keletas asmens krovinį (daiktą, įrenginį ar kt.) kelia, laiko, neša, remia, leidžia, stumia, traukia, ridena ar kitaip gabena, o šie veiksmai savo pobūdžiu dėl nepalankių darbo sąlygų kelia pavojų darbuotojo saugai ir sveikatai, ypač susižaloti nugarą.
8. Jei svoris yra didesnis, kelti dviese ar naudoti kėlimo-transportavimo priemones. Valdyti, aptarnauti kėlimo-transportavimo priemones su mašinine pavara gali tik apmokyti ir atestuoti asmenys.
9. Lipant laiptais būti atsargiam. Draudžiama lipant laiptais, šokinėti, perlipinėti nuo jų. Naudotis turėklais:

10. Lipant aukštyn ar leidžiantis žemyn laiptais, darbuotojai privalo vadovautis „dviejų taškų“ taisykle: liesti laiptų pakopas abiem kojom arba bent viena ranka laikytis šių turėklų ranktūrio ir bent viena koja liesti laiptų pakopą.
11. Nešant krovinius laiptais, darbuotojas privalo nešti krovinius tik viena laisva ranka arba krovinius perduoti kitam darbuotojui abiem rankom, stovint abiem kojom ant laiptų pakopų.
12. Darbuotojas, rūpindamasis savo, kitų darbuotojų sauga ir sveikata, privalo:
  - 12.1. atvykti į darbą pailsėjęs, blaivus, neapsvaigęs nuo narkotinių, toksinių medžiagų, darbo metu nevertoti alkoholinių gėrimų, narkotinių bei toksinių medžiagų;
  - 12.2. gauti tiesioginio vadovo užduotį, susipažinti su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais;

- 12.3. vykdyti tik tiesioginio vadovo pavestus darbus, kuriuos saugiai atlikti yra instrukuotas ir jeigu reikia apmokytas. Neužsiiminėti pašaliniais darbais;
  - 12.4. apžiūrėti darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, vizualiai patikrinti, ar pakankamas vietinis apšvietimas;
  - 12.5. darbo metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems, saugoti savo ir nekenkti kitų sveikatai;
  - 12.6. būnant lauke (pakeliui į/iš darbo, darbo vietoje) saugotis slidžios kelio dangos, kabančių varveklių;
  - 12.7. darbo metu užtikrinti švarą ir tvarką darbo vietoje, neužkrauti praėjimų, susidariusias atliekas pašalinti į tam skirtą vietą;
  - 12.8. pagal galimybes ir turimas žinias imtis priemonių pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, avarijas;
  - 12.9. įsijungus signalizacijai, nedelsiant reaguoti į pavojaus signalą: apžiūrėti pazeistą zoną, elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją, prireikus iškviešti pagalbos tamybas;
  - 12.10. kilus pavojui žmonių saugumui, sveikatai ar gyvybei, įrenginių ar priemonių sugadinimui, pastebėjus, kad gali įvykti nelaimingas atsitikimas, avarija, kilti gaisras, nedelsiant nutraukti darbus ir pranešti tiesioginiam vadovui;
  - 12.11. nedelsiant pranešti tiesioginiam vadovui, įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tamybai, darbuotojo atstovui saugai ir sveikatai arba darbdaviui atstovaujančiam asmeniui apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose ar kitose įmonės vietose, kuri, jų įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojo saugai ir sveikatai bei darbuotojo saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių patys pašalinti negali arba neprivalo;
  - 12.12. pajutus ūmių susirgimų požymius, pakilus darbuotojo kūno temperatūrai ar kitaip sunegalavus, pranešti tiesioginiam vadovui ir kreiptis į gydymo įstaigą.
13. Darbuotojas turi teisę atsisakyti dirbti jeigu:
    - 13.1. yra pavojus darbuotojo saugai ir sveikatai;
    - 13.2. darbuotojas neapmokytas saugiai dirbti;
    - 13.3. sugedus darbo priemonei ar susidarius avarinei situacijai;
    - 13.4. dirbama pažeidžiant nustatytus technologinius reglamentus;
    - 13.5. darbo aplinka kenksminga ar pavojinga sveikatai bei gyvybei.
  14. Darbuotojas turi teisę siūlyti nustatyti griežtesnius įmonėje darbuotojo saugos ir sveikatos reikalavimus, užtikrinančius saugesnių ir sveikesnių darbo sąlygų sudarymą, negu numatyta darbuotojo saugos ir sveikatos teisės aktuose.
  15. Darbuotojo veiksmai darbo metu išvykus iš įmonės:
    - 15.1. Darbuotojas darbo metu gali išvykti už įmonės ribų tik turėdamas tiesioginio vadovo leidimą ar nurodymą bei suteiktos pertraukos pavalgyti ir pailsėti metu.
    - 15.2. Darbuotojas privalo laikytis visuomenei priimtinių elgesio normų, Kelių eismo taisyklių bei asmens higienos reikalavimų.
    - 15.3. Darbo metu tiesioginio vadovo nurodymu išvykus už įmonės ribų, darbuotojas turi vykdyti tik nurodytus darbus, baigęs juos, nedelsdamas sugrįžti į įmonę.

- 15.4. Nuvykęs į kitą įmonę, įstaigą, darbuotojas turi susipažinti su toje įmonėje, įstaigoje nustatytais reikalavimais ir jų laikytis.
16. Darbas su įrenginiais:
- 16.1. Susipažinti su naudojamą įrenginių gamyklos gamintojos pateiktais eksploataciniais reikalavimais, valdymo ir technologinių parametrų bei darbo režimų nustatymo įtaisais, jų žymėjimu, išdėstymu bei reikšmėmis, galimais darbo sutrikimais ir jų šalinimo būdais.
- 16.2. Naudoti tik techniškai tvarkingus įrenginius.
- 16.3. Darbo priemonės naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose nurodytus jų saugaus naudojimo reikalavimus.
- 16.4. Įjungti arba išjungti naudojamą įrenginį, prietaisą, darbo priemonę tik tam tikslui skirtais mygtukais, prieš tai įsitikinus, kad įjungimas nesukels pavojaus aplinkiniams.
- 16.5. Nepalikti įjungto įrenginio be priežiūros.
- 16.6. Sekti įrenginio darbą, technologinį procesą, laikytis technologinės drausmės.
- 16.7. Savavališkai neišjungti, nekeisti arba nešalinti naudojamose darbo priemonėse ar kituose įrengimuose, pastatuose, kitose įmonės vietose įrengtų darbuotojo saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų (priemonių) ar ženklų, naudoti tokius įtaisus pagal jų paskirtį.
- 16.8. Naudojantis elektriniais virduliais, kavinukais, juos statyti ant nedegių paviršių ar padėklą.
- 16.9. Pastebėjus bet kokią gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksni, informuoti tiesioginį vadovą. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.
- 16.10. Baigus darbą, vadovaujantis įrenginių, darbo priemonių gamyklos gamintojos pateiktais eksploataciniais reikalavimais, technologine seka, išjungti naudotus įrenginius bei darbo priemones.
- 16.11. Nuvalyti naudotus įrenginius, darbo priemones. Sutvarkyti darbo vietą, kurioje buvo dirbama. Atliekas pašalinti į tam tikslui skirtas vietas.
17. Apsaugos nuo elektros reikalavimai:
- 17.1. Žmones elektros smūgis išstinka dėl šių priežasčių: atsitiktinai prisilietus prie neizoliuotų laidų, kuriuose yra įtampa; prisilietus prie elektros įrenginių konstrukcijos elementų ar korpusą, kuriuose yra įtampa dėl pažeistos izoliacijos; būnant arti vietų, kuriomis teka srovė (pvz., kai nutrūksta ir nukrenta laidai).
- 17.2. Apžiūrėti numatomus naudoti bei darbo vietoje esančius elektros įrenginius: ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrengių su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija, ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų, ar įrengių jungiantys su elektros tinklu laidai nesiliečia prie karštų, drėgnų, aštrių briaunų, kitų kabelių, įrenginių. Laidai (kabeliai) turi būti jungiami prie kištukinio lizdo taip, kad nebūtų galimybės ant jų užlipti ar einant už jų užkliūti.
- 17.3. Žinoti įrenginio jungimo ir išjungimo, avarinių jungiklių išdėstymo vietas, įspėjamosios signalizacijos skleidžiamos šviesos ir garsinių ženklų reikšmes.
- 17.4. Jungiant elektros įrenginius įsitikinti, ar pakankamo ilgio kabelis. Jo pailginimui galima naudoti tik tvarkingus pramoninės gamybos prailgintuvus. Įsitikinti, kad tinklo įtampa atitinka nurodytą ant įrenginio. Naudotis tik tvarkingais jungikliais, kištukiniais lizdais ir kištukais.
18. Darbas su transporto priemonėmis, jas vairuojant:

- 18.1. Vairuotojas privalo būti susipažinęs su transporto priemonės technine būkle, jos veikimo principais bei avarinių sistemų valdymu.
- 18.2. Kiekvieną kartą prieš pradėdant vairuoti, būtina apžiūrėti transporto priemonę: ar nėra akivaizdžių mechaninių pažeidimų, patikrinti padangų slėgį, stabdžių ir žibintų veikimą, skysčių lygius (alyva, stabdžių skystis, aušinimo skystis).
- 18.3. Vairuotojas turi užtikrinti, kad transporto priemonės degalų kiekis būtų pakankamas užduočiai atlikti ir, esant poreikiui, pasirūpinti savalaikiu degalų papildymu.
- 18.4. Vairuotojas turi naudotis saugos diržu ir užtikrinti, kad visi keleiviai, jeigu tokių yra, taip pat juos naudotųsi.
- 18.5. Draudžiama vairuoti esant neblaiviam, pavargusiam ar sergančiam, dėl ko gali sumažėti reakcijos greitis ar dėmesys.
- 18.6. Vairuotojas privalo laikytis Kelių eismo taisyklių ir saugaus vairavimo principų, vengti rizikingo elgesio kelyje.
- 18.7. Darbo metu būtina užtikrinti, kad transporto priemonė būtų tinkamai pastatyta stovėjimo aikštelėje arba tam pritaikytoje vietoje. Negalima palikti transporto priemonės neužrakintos ar be priežiūros, ypač jei ji yra pakrauta.
- 18.8. Vairuotojas privalo žinoti ir naudotis transporto priemonėje įrengtais avariniais įrenginiais, tokiais kaip avariniai stabdžiai, gesintuvai ir avarinės šviesos.
- 18.9. Atliekant techninę priežiūrą arba remontą, vairuotojas turi naudoti tik tinkamai sertifikuotas ir techninei priežiūrai skirtas priemones, kad būtų išvengta netikėtų avarių ar sužeidimų.
- 18.10. Prieš pradėdant krovinių vežimą, vairuotojas turi įsitikinti, kad krovinys tinkamai pritvirtintas ir paskirstytas transporto priemonėje, atsižvelgiant į leidžiamą svorį ir pervežimo taisykles.
- 18.11. Krovinių pervežimui būtina naudotis specialia įranga, atitinkančia teisės aktus, bei laikytis ypatingų saugumo reikalavimų.

V. SKYRIUS

EKSPLOATUOJANT ELEKTROS ĮRENGINIUS

SAUGOS REIKALAVIMAI NEELEKTROTECHNINIAM PERSONALUI	YPATINGOS SITUACIJOS
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prieš naudojant elektros prietaisus arba įrangą, įsitikinti, kad jie yra tvarkingi. ➤ Neliesti drėgnomis rankomis elektros laidų, kabelių, kištukų, prietaisų ar įrenginių. ➤ Nedirbti su įranga, jeigu prisilietus jaučiamas elektros poveikis. ➤ Dirbti tik su įžemintais elektros įrenginiais, išskyrus akumuliatorinius. ➤ Nevalyti neatjungtų elektros įrenginių, nešalinti gedimų.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedirbti su netvarkingais elektros įrenginiais, kitais prietaisais. Neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginių, laidų, kištukų, kištukinių lizdų. Tai atlikti privalo darbuotojas, turintis reikiamą apsaugos nuo elektros kategoriją. ➤ Nedirbti su elektros įrenginiais, jei ant jų išsiliejo skysčiai. ➤ Pastebėjus elektros instaliacijos pažeidimus, nedelsiant nutraukti darbą ir pranešti apie tai tiesioginiam vadovui. ➤ Jeigu žmogus yra tiesiogiai veikiamas elektros srovės, jį reikia atitraukti, paimant už sausų drabužių, bei vengti prisiliesti prie greta esančių metalinių daiktų.

VI. SKYRIUS

EVAKAVIMO KELIAI, GAISRŲ GESINIMO IR PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS

1. Bendrovėje yra parengti evakavimo planai pavojaus atveju. Su šiais planais darbuotojai susipažįsta įsidarbindami įmonėje. Evakavimo planai iškabinami gerai matomose vietose.
2. Visi evakuaciniai praėjimai ir išėjimai turi būti neužkrauti, paruošti žmonėms evakuoti.
3. Visos evakuacinės durys turi lengvai atsidaryti evakavimo kryptimi. Draudžiama jas užkalti arba užrakinti iš lauko.
4. Visi darbuotojai privalo vykdyti gaisrinės saugos taisyklių reikalavimus, o kilus gaisrui — imtis priemonių gelbėti žmones, apsaugoti materialines vertybes ir gesinti gaisrą.
5. Darbuotojas privalo mokėti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.
6. Patalpose nerūkyti. Rūkyti galima tik tam tikslui skirtose specialiais ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose, kuriose yra nedegus indas nuorūkomis.
7. Įmonėje yra gaisro gesinimo priemonės (gesintuvas, čiaupas, automatinė gaisrą aptikimo, signalizavimo sistema).
8. Gesintuvų laikymo vietą nurodo užrašai (ženklai).
9. Gesinimo priemonės laikomos lengvai prieinamose ir matomose vietose, ne arčiau kaip per 1 m nuo šildymo prietaisų.
10. Pirmosios pagalbos priemonės:
  - 10.1. įmonėje pirmosios pagalbos rinkiniai laikomi gerai matomose, atitinkamai paženklintose vietose;
  - 10.2. pirmosios pagalbos rinkiniu galima naudotis tik išimtiniais atvejaisatsitikus nelaimingam įvykiui.

VII. SKYRIUS

DARBUOTOJO PAREIGOS IR VEIKSMAI, ĮVYKUS NELAIMINGAM ATSITIKIMUI, AVARIJAI, KILUS GAISRUI

1. Darbuotojas, nukentėjęs dėl įvykio darbe, nelaimingo atsitikimo pakeliui į darbą ar iš darbo, ūmios profesinės ligos, jeigu pajėgia tai padaryti, taip pat asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmės, privalo nedelsiant apie tai pranešti įmonės vadovui, įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarybai arba darbuotojo saugos ir sveikatos specialistui.
2. Nukentėjus nelaimingo atsitikimo metu, nedelsiant kreiptis į asmens sveikatos priežiūros įstaigą.
3. Darbuotojui nukentėjusiam dėl įvykio darbe nedelsiant turi būti suteikta pirmoji pagalba, prireikus iškviesti greitosios medicinos pagalbos tarybą ir nuvežti nukentėjusį darbuotoją į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, organizuoti įvykio darbe tyrimą.
4. Įvykio darbe vieta ir įrenginių būklė iki tyrimo pradžios turi būti išsaugoti tokie, kokie jie buvo įvykio darbe metu. Būtinai pakeitimai gali būti daromi tik tuo atveju, jeigu, jų nepadarius, kiltų pavojus aplinkinių asmens gyvybei ir sveikatai.
5. Įvykis darbe ar nelaimingas atsitikimas pakeliui į darbą ar iš darbo, apie kurį nukentėjęs darbuotojas nustatyta tvarka nepraneša arba dėl kurio nukentėjęs darbuotojas netenka darbingumo ne iš karto, turi būti ištiriamas per 10 darbo dienų nuo nukentėjusio darbuotojo arba jo įgalioto asmens ar jo šeimos atstovo rašytinio prašymo darbdaviui ištirti įvykį darbe ar nelaimingą atsitikimą pakeliui į darbą ar iš darbo gavimo.

6. Profesinė liga – tai darbuotojo sveikatos sutrikimas dėl kenksmingo darbo aplinkos veiksnio (ar kelių veiksnių), kuris įvertinamas pagal higieninę darbo sąlygų klasifikaciją, higienos normas ir darbo laiko trukmę. Profesinėmis ligomis taip pat laikomos ligų komplikacijos, liekamieji reiškiniai ir kenksmingi darbo aplinkos veiksnio sukelti atokūs padariniai.
7. Avarija – nenumatytas staigus įvykis pavojingame objekte (sprogimo, gaisro arba didelio kiekio pavojingų medžiagų išsiveržimas į aplinką), sukėlęs staigų arba uždelstą pavojų žmonėms ir aplinkai objekto teritorijoje ir už jos ribų.
8. Įvykus avarijai, kilus gaisrui ar užsidegimui, kiekvienas įmonės darbuotojas privalo:
  - 8.1. nedelsiant pranešti bendradarbiams, tiesioginiam vadovui ir, jei reikia, **skubiosios pagalbos tarnybų telefonu 112** miesto priešgaisrinei gelbėjimo tamybai;
  - 8.2. iškviešti į gaisravietę ar avarijos vietą tiesioginį vadovą ir įmonės vadovybę;
  - 8.3. evakuoti žmones ir materialines vertybes iš gaisro zonos;
  - 8.4. gesinti gaisro židinį turimomis gaisrų gesinimo priemonėmis.

VIII. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

1. Pažeidus darbuotojo saugos ir sveikatos reikalavimus galimos pasekmės:
  - 1.1. **sveikatai**: sužalojimai, ligos, neįgalumas, mirtis;
  - 1.2. **teisinės**: pervedimas į kitas pareigas, atleidimas, kontroliuojančių institucijų skiriama bauda;
  - 1.3. **ekonominės**: darbo eigos sutrikdymas, darbo sąlygų pablogėjimas.
2. Darbuotojui, pažeidusiam darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, kuriuos jis privalo vykdyti, įmonės vadovas gali įstatymų nustatyta tvarka reikalauti atlyginti pažeidimu padarytą žalą įmonei.
3. Darbuotojas nušalinamas nuo darbo tą dieną (pamainą), kai jis darbe neblavus, apsvaigęs nuo narkotinių ar toksinių medžiagų.
4. Darbuotojas, atsisakęs nustatytu laiku pasitikrinti sveikatą, gali būti darbdavio nušalinamas nuo darbo ir jam už tą laiką, kol pasitikrins sveikatą, nemokamas darbo užmokestis. Medicininės apžiūros išvada dėl darbuotojo sveikatos vienodai privaloma ir darbdaviui, ir darbuotojui.
5. Darbuotojas įstatymų nustatyta tvarka privalo atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsaugos priemonė dėl darbuotojo kaltės dingo arba buvo sugadinta.
6. Darbuotojas iš darbo gali būti atleistas Darbo kodekso nustatyta tvarka, kai jis pažeidžia darbuotojo saugos ir sveikatos teises aktų ar įmonės darbuotojo saugos ir sveikatos norminių dokumentų nustatytus reikalavimus, kuriuos vykdyti darbuotojas buvo apmokytas ir (ar) instrukuotas.